

deželnega zbora. Držijo se še vedno sklepa, da ne gredo v deželni zbor, dokler se bodo tamkaj zasramovale slovenske zahteve in se nesramno žalili zastopniki slovenskega naroda. Da še naši poslanci vedno niso varni pred izbruhi nemškega sovraštva, to jasno dokazuje glasilo spodnještajerskih Nemcev »Deutsche Wacht«, ki na pobalinski način piše o naših poslancih in hujska Nemce proti njim. O dr. Sernecu in Dečkotu pravi ta list, da besnita, poslance imenuje »bindišarske naduteže«, »bindišarske komedijante« ter navetuje Nemcem, naj vzamejo leskovicu ter nabijejo naše poslance itd.

Na ta uljuden način se vabijo zastopniki slovenskega naroda v deželni zbor! Državni zakoni dajejo Slovincem pravico, zastopati svoje koristi tudi v deželnem zboru, narodno sovraštvo in narodna nestrpnost nekaterih naših sodeželanov pa nam to zabranjuje. Kaj nam je početi? Vedno bolj prihajamo do prepričanja, da mora dobiti Spodnji Štajer svojo samoupravo. Slovenski Štajer naj se upravno loči od nemškega Štajerja, še le tedaj je zajamčeno, da bo mir med obema narodnostima. Naše prihodnje deželno-zborske volitve se bodo tudi vršile pod tem glasom, da se ločimo od nemškega dela naše dežele!

Delegacije.

Čeravno je Ogerska s Hrvaško od drugih avstrijskih dežel ločena in ima svoje posebne postave, vendar so nekatere reči, katere z Ogrji skupno oskrbujemo. Take stvari so zunanje zadeve, kupčijske in druge pogodbe, skupna vojska in mornarica, postave o carinah, o užitninskem davku, o železnicah, ki se dotikajo obeh državnih polovic itd. V namen skupnega oskrbovanja voli naš državni zbor iz svoje srede 60 mož, da se podajo v razgovor z Ogrji in ti možje skupaj se imenujejo avstrijska delegacija. Ogerski zbor pa ravno tako izvoli 60 mož in ti se vkup imenujejo »ogerska delegacija«.

Naše zunanje zadeve so sedaj v rokah ministra za zunanje zadeve grofa Goluhovskega. Splošno se sodi, da se mož ni rodil za ministra, a se tudi za take posle nikdar ni izučil. Za to naša politika tudi stoji popolnoma pod uplivom ogerskih ministrov in pa gospodov iz nemškega poslaništva. Glavna politika Goluhovskega je, skrajna prijaznost s Prusijo in istotaka neprijaznost nasproti Rusiji, ker je Ogrji ne morejo trpeti, Prusija pa se je boji.

so bili v tujem svetu in to skoro brez denarjev in prijateljev. Trebalo se je bilo ozreti, kje bi bilo dobiti kaj dela. Jože je iskal ure in ure, da bi dobil kakoga rojaka, kateri bi mu vedel pomagati. Končno se mu je vendar posrečilo, da se je seznanil z nekim Hrvatom, kateri ga je peljal na konzulat, zastopstvo domače države.

Bila je velika gnječa, menda kak poseben praznik in tako so množice potisnile že itak na duhu in telesu potrto Rezo s Franico daleč proč od konzulata, kjer sta čakali ljubega očeta in končne rešitve.

Ko je Jože prišel iz poslopja, ni našel več svoje žene in ljubega otroka pred vrati. Strašna slutnja se ga je lotila, britko se je kesal, da ni ostal v domovini in potok solz se mu je vtil po bledem licu. Nikdar več ni videl svoje žene.

Tudi Reza in Franica sta iskali hiše, kjer sta prej čakali očeta, a nista je mogli najti. Prišel je večer in trebalo se je ozreti po kakem bivališču. Denarja nista imeli in lahko si predstavimo strašno bedo ubogih sirot. S trudom se priplazita na nek vrt in se ondi med suhimi jesenskimi rožami vležeta na zemljo. Hladno je bilo in zeblo ju je, da sta se tresli od mraza kot šibica na vodi. Rezi je bilo že celo pot po morju slabo, da se je komaj vlekla naprej. Ali sedaj je popol-

Iz Nemškega naganjajo naše delavce in naše dijake. Ne smejo si služiti kruha na nemških tleh. Prusi pa imajo pri nas vse ugodnosti. Od delavca do vseučilišnega profesorja velja skoro več, če je rojen Prus, kakor pa če je Avstrijec.

Nemčija želi, da bi se na jugu vse ponemčilo, kajti Nemčija ima tajen namen, prevzeti vladno nad deželami med severnim in sredozemskim morjem. In kaj dela avstrijska zunanja politika? Kakor da bi bila s slepoto udarjena, ona dela na to, da se upliv nemškega jezika in nemških navad širi med jugoslovanskimi narodi. In ti se nevoljni obračajo proč od Avstrije in iščejo svoje pomoči v Rusiji. Naš upliv se na jugu ne širi, ampak le manjša.

Tudi v trgovinskem oziru se mnogokaj stori na korist Nemčije. Ona naše prijateljstvo povsodi izrablja. Edini, ki nastopajo proti tej nesrečni zunanji politiki, so bili dosedaj Čehi in Jugoslovani. A ti niso imeli večine. Sliši se, da se jim bodo letos pridružili tudi Poljaki. Njih vodja vitez Javorski ni hotel prevzeti letos predsedstva avstrijske delegacije, ker bi moral sicer v običajnem predsedniškem govoru slaviti zvezo z Nemčijo. Tega pa kot Poljak ne more storiti, ker Prusi hočejo na surov in nečloveški način uničiti Poljake v Nemčiji, kakor se je to pokazalo pri znani šolski zadevi v Vrešenu.

Edini zastopnik Slovincem v delegaciji je letos vodja katoliško narodne stranke na Kranjskem, dr. Ivan Šuštersič.

Mraz ali slana.

Spisal Anton Kosi.*)

Pomladanski mraz ali slana.

Najbolj in to po vsej pravici se bojé vinogradniki pomladanskih mrazov ali slane. V obče je znano, da je v tem oziru za vinograde najnevarnejši čas sredina meseca maja, ko kaže pratika one svetnike, pred katerimi kmet najbolj trepeče, namreč sv. Pankracija, Servacija in Bonifacija. To so znani trije ledeni možje, o katerih pravi narodna prislovica:

Sveti Pankracij, Servacij in Bonifacij
So ledeni radi vsi;
Če pa prej ni slane bilo,
I poznej ne bo mrazilo.

*) Iz A. Kosijeve knjižice »Vinogradniki, čuvajte vinsko trto!«, katero s tem svojim cenj. bralcem toplo priporočamo. Ta knjižica, o kateri prinašamo naznanilo med inzerati, je nastala iz dejanskih izkušenj pisateljevih, ki se kot vinogradnik že več let prav intenzivno peča z vinorejo. — Ured.

noma onemogla in postala je bolna. Žalost in prebita duševna bol sta jo tako zdelali, da zjutraj ni mogla z mesta. Milo je jokala Franica, ubogi črvek, a mati jo je ljubeznjivo tolažila, rekoč: »Ljubo dete, nikar ne jokaj, saj naju oče nebeski ne bode zapustil in bo nama ljubega očeta spet nazaj pripeljal.«

Prestala je — votlo je sopla in milo motrila svoj dragoceni zaklad, svoje ljubo dete. Hotela je vstati, a padla je vznak in pri tem izbruhnila potok krvi. Deklica se je trdo oklenila svoje ljube mame, a ona je motno upirala svoje oči v hčerko — še jeden težki vzdih in njena duša je splavala proti nebesom . . .

Milo je jokala uboga Franica ob mrtvem truplu svoje dobre matere. Kako milo je klicala očeta, da bi se je kamen usmilil, a ni ga bilo. Le hladni vetrič se je odzval njenemu klicu in prenašal velo listje po vrtu.

Čez dolgo časa je privedel njeni pridušljiv jok vrtnarja, ki je ves prestrašen motril redki slučaj. Obvestil je gospodarja in ta je storil daljne korake.

Moral bi imeti kamen namesto srca, da bi se mu ne zasmililo ubogo zapuščeno revče, ki ni niti znala odgovarjati na vprašanje v tujem jeziku. Nič več ni plakala, ko so spustili mamico v črno zemljo, nemo je zrla v

Pomladanski mrazi so velika nesreča za vinogradnike, ker zadenejo po cele pokrajine naenkrat ter v kratkih urah lahko uničijo na tisoče in tisoče vrednosti. Škoda je vselej še večja, ako solnce po jasnem izhaja in s svojimi žarki zadene napadene trte. Pomrznjeni poganjki so namreč tako dolgo, dokler se zrak okrog njih ne ogreje, trdi in krhki, ker je sok v njih pomrznil. Ako je zadene in naglo ogreje v tem stanju solnce, so napadeni deli izgubljeni; pobesijo se, počrne ter se v kratkem kakor osmojeni posuše. Čim bolj zgodaj nastopajo pomladanski mrazi, tem manj škodujejo, ker se morejo pri uničenju glavnih popkov postranska očesa še dovolj zgodaj razviti ter nadomestiti nalogo pomrznjenih očes.

Kedaj nastane najraje slana?

Ako sledi meseca maja jasnemu dnevju zvezdnato-svetla mirna noč brez vetra, tedaj je nevarnost velika, da se zrak rano zjutraj pred solničnim izhodom močno ohladi, da rosa zmrazne. To pa še posebno tedaj, ako je bil večer poprej primeroma mrzel.

V oblačnih nočeh in pa v vetru se ni bati mraza ali slane, zakaj oblaki preprečijo, da se telesa na zemlji ne morejo močno ohladiti; istotako se v toplem vetru, ki prinaša vedno nov topel zrak, rastline ne morejo tako ohladiti, da bi pomrznile.

Kajenje, dobro sredstvo zoper spomladanske mrazove.

Oblaki torej zabranjujejo narejanje slane. Človeški razum je na podlagi te resnice izumel sredstvo, s katerim nam je vsaj deloma mogoče preprečiti narejanje slane. Ta pomoček, ki je bil znan že nekdanjim Rimljanom, je močno kajenje ali narejanje ogromnega dima; to sredstvo koristi tako, kakor oblaki na nebu, ker prepreči, da se ozračje ne ohladi tako, da bi rastline zmrazile. Pomaga pa kajenje le tedaj, ako se združi v to svrhu več vinogradnikov in se poskrbi, da je ves vinorodni breg takorekoč v dim ogrnjen.

S čim se kadi in kako?

Plevel ali dračje, žagovina, pokvarjeno seno, mokro listje, čreslo, gnoj, rožje, smrečje i. dr. se nanosi na mnogih krajih vinograda (kakih 2—25 m narazen) v kupčke ali gromade. Na gromade se nalije primerna množina smole ali katrana (tera) tako, da se razvija pri gorenju ali prav za prav pri tlenju teh snovi prav mnogo dima, zakaj glavna reč pri tem žganju je dim, ne pa plamen, ki utegne celo škodovati. Dobro, a nekoliko drago, sredstvo za te namene je tudi

globoko jamo kot bi okamenela. Zamrle so solze sirotici v njenem srcu od grozne bolesti in žalosti.

Kmalu je ostala sama na grobu, sama obupana reva, nemoč se vzdigniti od prevelike slabosti. Otožno so gledale njene motne oči mimoidoče, kakor bi hotela reči:

»Usmilite se mene, uboge sirote, dajte mi mater, dajte očeta!«

In res, kmalu je prišla mimo gospa z nežno deklico jednake starosti s Franico.

»Glej, mamica, zakaj plače deklica?« jo vpraša. — In res, gospa je pristopila, vzdignila deklico in jo vprašala prijazno! »Čegava si, deklica, kako ti je ime in zakaj jočeš?«

Franica je boječe gledala zdaj gospo, zdaj hčerko, a ni znala odgovoriti v tujem jeziku. Pozabila je okolnosti in začela zopet plakati: »Zlata mati, vstani, ne zapusti me!«

K sreči je bila gospa Slovenka; božja previdnost je tako menda hotela, in začela jo je ljubko tolažiti, govoreč ji tolažilne besede v slovenskem jeziku. Gospej se je smilila uboga reva in vzela jo je za svojo. Skupaj z njeno hčerko je rastla, kakor roža v puštinji med tujimi ljudmi. Gospa jo je kmalu izvolila kot svojo lastno hčerko. Bila je pa tudi pravi angelj: tiha, ponižna in skromna, da si je kmalu pridobila srca vseh.